

anden Bog af en meget bekjendt dansk Forfatter, der har skrevet en Række Romaner under Navnet Emanuel St. Hermidab, Romaner, der indeholde meget livlige Skildringer af det sydlandske Europa, og jeg vil bede Dem at faae fat paa en af denne Forfatters Bøger. — De maae tage hvilken som helst af dem, og slaae op paa hvilken som helst Sted — og blot læse saa meget, som De kunne læse i Løbet af 2 à 3 Minutter, og saa tælle, hvormange grove Germanismer De finde i det Stykke, De have læst. Denne Mand var, samtidig med at han skrev disse Bøger, Lærer i Thybst ved en af Statens høiere Skoler; han var Lærer i en Skole, hvor der ikke læstes Latin, og hvor altsaa Thybst maatte indtage en ganske særegen Plads med Hensyn til den grammatiske Underviisning. Nu vil jeg spørge, om Noget, efter en saadan Erfaring, vil kunne sige, at der ikke skulde være Fare for en skadelig Indflydelse af Thybst, naar Manden var bleven saa forthybstet, at han, i det han selv skrev, ikke kunde vogte sig for idelige og idelige grove Feil i Stilen. Naar det nu forholder sig saaledes, hvorledes skulde han saa kunne meddele Disciplene thybst Underviisning saaledes, at det ikke derved blev deres Modersmaals Ruin. Det er ganske vist, at jo bedre, dygtigere og grundigere Underviisning i Thybst er, desto mindre vil den medføre Fare for Modersmaalets Reenhed; desto mere vil den stjerpe Dret for det rette danske Udtryk; men jeg er destovære ingenlunde fri for Vængstelser med Hensyn til denne Indflydelse, og disse Vængstelser støtte sig ikke saa ganske lidt paa Erfaring fra, hvad jeg har seet. Den høitæredede Minister udtalte, at vi burde undgaae altfor hyppig at gjøre Forandringer, og dette er ganske rigtigt. Med Hensyn til hvad der i den Retning er yttret af en anden agtet Taler, har jeg ikke noget at tilføie; men derimod troer jeg at burde henlede Opmærksomheden paa et Punct, der er til Hindrer for den naturlige Udvikling af vore Skoleforhold, og det er den besynderlige Mistillid, som vi i Virkeligheden vise vore Skoler, samtidig med, at vi tilsyneladende vise dem stor Tillid. Var det saaledes ikke en stor Tillid, at man overlod Skolerne selv at afholde Afgangsexamen, at man betroede en Lærer at

være Examinator i hans eget Fag? Men naar man tør have en saa stor Tillid, skulde man da ikke kunne have den mindre Tillid til dem, at man kunde indrette det saaledes — naturligviis under Sagttagelse af visse Forordninger — at det overlodes til dem selv at bedømme, om en Elev er moden eller ikke; jeg troer, at der vilde være vundet overmaade meget derved og tillige derved, naar der ikke gaves nogen Characterer i Tilstørrelser. Jeg maa tilstaae, at jeg kan finde unge Mennesker, ligesom Frugt, modne eller ikke modne; ja, jeg kan ogsaa gjerne sætte Underafdelinger, saasom: „han er nærved moden“; „han er ikke ganske moden, osv.“; men at udtrykke denne Modenhed i Tilstørrelser har for mig noget ganske Eienommeligt; jeg har ondt ved at Characterisere det passende, men det forekommer mig, at det i det mindste ikke er den rette Brug af Tallene. Hvis det var muligt, at Skolerne kunde fortjene denne Grad af Tillid — det er mit Overbeviisning, at de kunne fortjene den — saa vilde derved faare mange af de Vansteligheder falde bort, som vi nu have, saa vilde man blive istand til, noget mere end nu, at tage tilbørligt Hensyn til de menneskelige Eiendommeligheder, der sandelig ogsaa gjøre sig gjældende i Skolen, haade hos Lærerne og Disciplene, saa kom man ikke til at slaae Mænting over een Læst, og fremfor Alt vilde den Hovedgrund, som nu gjør, at man med Rette klager over en overflødig Mængde Fag og over det trættende Arbeide saavel for Læreren som Disciplene, falde bort; thi, for at sige det reent ud, jeg troer ikke, at det nær saa meget er Mængden af Fagene, der gjør det trykkende, som det er den Omstændighed, at Disciplene samtidig skulle besidde en stor, positiv Kundskabsmasse, og have den paa rede Haand for at kunne trække den frem. Der forlanges ved disse Examina en Mængde Ting, om hvilke man dog maa sige, at det egentlig talt slet ikke gjør noget Reelt med Hensyn til Disciplens Dannelse, om han veed det eller det, f. Ex. en eller anden Bys Vælggenhed, Indbyggertal osv. Det enkelte Faktum kan han meget vel være uvidende om, uden at det kan siges, at hans Dannelse lider noget Skaar derved; tværtimod troer jeg, man maa indrømme, at saa-